

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Til Minde om
Henry Petersen.

1898.

TIL MINDE

OM

HENRY PETERSEN

MUSEUMSDIREKTØR, DR. PHIL.

(1849—1896)

Tale ved Afsløringen af Mindestenen paa Henry Petersens Grav, af Prof. *Johannes Steenstrup*.

Mindetale, holdt i Oldskriftselskabet den 17. November 1896, af Museumsdirektør *V. Møllerup*.

Fortegnelse over H. Petersens litterære Arbejder.

KJØBENHAVN

BIANCO LUNOS KGL. HOF-BOGTRYKKERI (F. DREYER)

1898

Ved Afsløringen af Mindestenen paa Henry Petersens Grav

den 20. September 1897.

Af

Johannes Steenstrup.

Det er idag et Aar siden, at vor kjære Ven Henry Petersen hensoy, efter at han i Uger havde stridt for Førighed og Liv, udtæret af den lange Kamp, men med uudvisket Aandspræg. Som han havde virket og talt, med Kjærlighed i Sind, med Mildhed i Blik, med Fordomsfrihed i Dom, med Ydmyghed overfor Gud, saaledes gik han

ogsaa ind til den Hvile, som nu blev hans Lod, efter at han selv saa lidt havde undet sig Hvilestunder. Og som Intet blev udvisket af hans Sjæls skjønne Indhold, saaledes har det ogsaa faaet Lov til at leve i vor Bevidsthed, efter at det tunge Tabs overvældende Magt først har sat sig. Saa ere ogsaa talrige Minder dukkede frem om, hvorledes Henry Petersen havde virket, og de have samlet sig for vor Bevidsthed i skarpere Træk, saa at Billedet af vor afdøde Ven staar klart.

Vi mindes ham som den friske, kraftige Forsker med det aabne Øie. Det var Granskernes Art i en svunden Tid især higende at søge i de gamle Bøger — og hvor har ikke ogsaa Henry Petersen søgt i de gamle Skrifter, og hvor har ikke hans Øie straalet ved de Fund, som syntes saa let at frembyde sig for ham! — men fremfor alt hørte han dog til den nyere Forsknings Mænd, som speide

i oplukte Høie
paa Sværd og Skjolde
i muldne Volde,
paa Runestene
blandt smuldnede Benc.

Her aabenbarede sig vel hans største Evne, og her fandt han den frugtbarste Arbeidsmark. Han greb med næsten lidenskabelig Æmhed hver Oldsag, som faldt ham i Haanden; ingen større Sten, som laa paa hans Vei, lod han uænsat, men undersøgte, om den ikke bar Tegn eller Runer; hvor han færdedes, var hans Iagttagelsesevne vaagen, og saa greben var han af sin Gjerning, at han, naar han havde fundet, kunde gaae fra Dør til Dør for at virke for, at de Omboende hyggede om Stedets forglemte Minder.

Denne Undersøgelstrang og Findelyst var ham saaledes i Blodet givet, at han først da, naar ogsaa denne tilfredsstilledes, fandt den fulde Nydelse. Han skrev engang saaledes: uden jeg kan se en Murbrok eller løfte en Stump

af et Slagsværd, giver en Rejse mig hverken fuld Glæde eller Forfriskning. Men derfor faldt da ogsaa saa mange smukke Opdagelser i hans Skjød, de gamle Tomter dukkede op af Mulden, de gamle Ringmure viste deres røde Stene, Naturen syntes at have trykket ham den Vaand eller Spaastik i Haanden, som viser, hvor Skattene ligge. Det er Oldforskernes Skjæbne at skulle arbeide med Rester, med Skaar og Stumper, med sjunkne Mure og ituslagne Vaaben, men det er vist, at for vor afdøde Ven voxede alt dette sammen, hans Fantasi og Tanke levede sig saaledes ind deri, at han kunde give os andre Forstaaelsen af, hvad det søndrede engang havde været i Form og Indhold. Og hvor rige hans Erfaringer end vare, aldrig blev han gjerrig, og den, som spurgte, fik hos ham Svar og redebøn Veiledning. Derfor sørg vi over, at der nu er lukket for den Skat af Minder og disses Forstaaelse, som var bleven hans aandelige Eie, og at alle de mange Steder, som han i sin stille Tanke havde mærket sig som dem, der ved kyndig Undersøgelse vilde røbe en af Fortidens Hemmeligheder, nu skulle være glemte.

Vi mindes fremdeles Henry Petersen som den danske Mand, der, sund og jævn, uberørt af noget fremmed eller af Lærdommens Særhed, virkede og talte, som hans Aand indgjød ham, men ogsaa som den, der rummede en brændende Kjærlighed til Fædrelandet og det danske Folk. Og han kjendte dette Land som Ingen; faa ere de Pletter i Danmark, hvorpaa hans Øie ikke har hvilet. Folkets store Bedrifter i Fortiden ikke mindre end det dagligdags Liv, alt var i lige Grad Gjenstand for hans Tanke, men helst dvælede han dog ved saadanne Minder og Tider, da dansk Aand og Kraft rørte sig stærkest.

Til Mindet om den samvittighedsfulde Forsker og Fædrelandsvennen knytter sig endvidere Mindet om Manden med det uforandrede Barnesind, der altid hellere

spøgte end sørgede og dog havde en Rigdom paa dybe og varme Følelser og med sit Hjertes Fylde omfattede sine Nærmeste og sine Venner. Han havde de usammensatte Naturers skjønne Lod at være baaren af en eneste Grundtone, baaren af sit lyse Blik paa Livet, som ogsaa gjorde Andre glade, og skjøndt han altid var den søgende, aldrig splittedes hans Sind af rastløs Uro, og aldrig tvivlede han om, hvor Hvilen var at finde.

I Erkjendelsen af hvad Henry Petersen havde været og hvad Videnskaben ved hans Død havde tabt, traadte en Kreds sammen for at indbyde til at reise en Mindesten paa hans Grav. Skjøndt Indbydelsen ikke udgik offentlig, strømmede der rigelige Bidrag ind, og jeg kan tilføie, at de bragtes af mangfoldige Hænder. Frederiksberg Kommunalbestyrelse hædrede ligeledes smukt den afdøde ved at overlade frit for en lang Aarrække den Jord, hvor hans Støv hviler og Mindet over ham skulde staa. Saaledes blev det muligt ikke alene at virkeliggjøre det satte Formaal, men tillige at opfylde det Ønske, som var udtalt fra mange Sider, at skjænke et plastisk Billede af Henry Petersen til det Museum, som var hans kjæreste Arbeidssted.

Saa lad nu Sløret falde for den Mindesten, som i Erkjendtlighed blev reist paa *hans* Grav, der selv saa trofast fredede om de bortgangnes Minde! Lad den for de kommende Tider bære Vidnesbyrd om, at Henry Petersens nidkjære Arbeide, trofaste Granskning og aabne, kjærlige Sind vandt ham de Samtidiges Taknemmelighed og deres Hjerter!

Mindetale over Museumsdirektør Dr. phil. Henry Petersen,

holdt i Oldskriftselskabets Møde den 17. November 1896

af

V. Møllerup.

Da Budskabet om Dr. Henry Petersens pludselige, alvorlige Sygdom indtraf, var der sikkert ingen, der tænkte, at den endnu unge livskraftige Mand saa kort efter skulde borttrives fra en Livsgerning, som han havde omfattet med en aldrig svigtende Energi og Varme. Den indre Glød, der tændte og opildnede hans Væsen, kunde man haabe vilde have været stærk nok til at bære ham over den

sørgelige Skæbne, der paa engang havde slaaet ham til Jorden. Men Slaget havde ramt sikkert og dødeligt. Lidt efter lidt syandt Livskraften bort, og da endelig Døden indtraf, befriede den ham fra en Tilværelse, om hvilken vi kun kunne sige, at den vilde have været *for* tung at bære for en Mand med hans ildfulde, virksomme Natur. Det store Tab, den danske Arkæologi har lidt ved at miste den Mand, som paa *sit* Omraade indtog Førerstillingen, maa synes saa meget større, som det tildels er uerstatteligt. Thi han forenede i sig en Sum af Kundskaber, praktisk Erfaring og detailleret Kendskab til alle Fædrelandets historiske Monumenter, erhvervet gennem en Menneskealders uafbrudte Syslen med Fortidens Minder. Fra sin tidligste Ungdom havde han sat sig som Maal Studiet af vort Lands Fortid, saaledes som denne træder frem gennem de endnu bevarede Mindesmærker, og intet har nogensinde formaaet at drage ham bort fra den éngang afstukne Bane. Han var en harmonisk, lidet sammensat Natur. Heri laa hans Styrke, helt og holdent gav han sig hen i sit Livs Gerning, og alt, hvad der laa udenfor denne, havde kun Betydning for ham, forsaavidt som det traadte i Forhold til den. Heri ligger ogsaa den inderste Grund til, at han indenfor sin Begrænsning har udrettet saa betydeligt.

Kvantitativt set er Henry Petersens litterære videnskabelige Virksomhed ikke særlig stor. Den brede Udpensling, de store Oversigter, den til Helhed samlende Fremstilling var han endnu ikke naaet til. Jeg tror dog ikke, at det laa i Mangel paa Evne. Han har, som jeg senere skal fremhæve, paa et enkelt Omraade vist, at han ikke savnede de nødvendige Betingelser hertil. Men hans Lyst og Tilbøjelighed var den detaillerede Enkeltfremstilling, og her ompændte han et vidt Felt. Hvad han har skrevet, vidner om en betydelig Alsidighed indenfor

sin Videnskab. Denne Alsidighed skyldes utvivlsomt hans arkæologiske Opdragelse, og særlig Paavirkning af de Mænd, som i hans Ungdom vare Førerne i Arkæologien. C. F. Herbst var hans første Vejleder. Han lærte af ham den nøjagtige Undersøgelse og Beskrivelse af Genstanden; men hans Blik oplodes ikke alene for de utallige smaa Enkeltheder, hvormed Arkæologen sysler, han lærte ogsaa at inddrage under sit Studium alle de Opgaver, som Arkæologien søger at løse.

Naar jeg blandt de Mænd, der særlig have kunnet paavirke vor afdøde Ven, nævner Worsaae, da er det fordi netop *han* besad en mærkelig Evne til med Lethed at bevæge sig paa alle Arkæologiens Omraader, og fordi han havde Evne til at paavirke i forskellige Retninger, uden at derfor den enkeltes Selvtændighed gik tabt. Henry Petersen blev knyttet til Museet nogle faa Aar efter at Worsaae var blevet dets Direktør. Foreningen af Museet med Direktionen for Mindesmærkernes Bevaring blev Udgangspunktet for den systematiske Undersøgelse af alle vore Mindesmærker, saavel forhistoriske som historiske. Ved Rigsdagens Hjælp skaffedes de fornødne Midler tilveje, og de unge Mænd, der stod i Museets Tjeneste, fandt nu rig Lejlighed til at lære vor Fortids Mindesmærker at kende.

Henry Petersen blev en af de virksomste Støtter for denne Side af Worsaaes Gerning. Han medbragte hertil fortrinlige Betingelser. Fra hans tidligste Ungdom havde det været hans Lyst at gennemstrejfe Landet paa Kryds og tværs og undersøge de Minder om fordums Kultur, som havde historisk Interesse. Han var, da han traadte ind i Museet, allerede vel erfaren paa dette Omraade, og gennem hans fra hans 17de til 28de Aar førte Dagbøger kan man forfølge hans ungdommelige videnskabelige Togter. De ere alle prægede af en lykkelig Evne til at op-

spore og finde. Dette skyldes ikke alene Heldet, men hans fortrinlige Blik for stedlige Ejendommeligheder og for Mindesmærkernes Særegenheder, og den ihærdige Kraft, hvormed han drev sin Undersøgelse.

Intet kunde standse ham, naar han mente at være kommet paa et rigtigt Spor. Under Efteraarstormens Rasen, i den strængeste Vinter færdedes han tilfods paa Landevejen, i den stegende Sommerhede kunde han arbejde fra Solen gik op til den gik ned. Endnu i hans sidste Leveaar kunde han rose sig af at være paa Farten fra tidlig Morgen til sen Aften uden at have undt sig Hvile og Forfriskning. Saaledes fandt han Bregninge-Runestenen, da han i Storm og Snefog i Februar Maaned 1875 fra Svenborg begav sig over til Taasinge og tilfods ilede ud mod sine Forhaabningers Maal. Det var ved Efterretningen om det lykkelige Fund, at P. G. Thorsen udbrod: „Ja den Fyr, han bliver nok General!“. Det var denne indre Glød, denne brændende Varme for Sagen, som altid drev ham frem til stedse nye Undersøgelser; men den gav ham ogsaa det enestaaende Kendskab til Landets Monumenter, som i Forening med en lykkelig Hukommelse for Detailler satte ham i Stand til at drage Sammenligninger og Slutninger, som for det meste stod deres Prøve.

Jeg vil nu først fæste Opmærksomheden paa den Betydning, han har haft for Studiet af Fædrelandets Forhistorie. Den lille fortræffelige Afhandling om Helleristninger, hans Fremstilling af Stenalderens Gravformer, hans Udgivelse og Beskrivelse af Fundet i Dejbjerg Mose, den berømte Vogn fra Jernalderens første Afsnit, og hans Indsigelse mod den af Worsaae opstillede og senere af Sophus Müller hævdede Teori om religiøse Votiv- og Offerfund, ere de væsentligste. Men det er jo tilstrækkelig kendt af alle, at Museets Arkiv rummer en Mængde Indberetninger fra ham om de af ham gjorte Fund. Og det

tør vel siges, at de alle give Vidnesbyrd om en fortrinlig Iagttagelsesevne, en omhyggelig Undersøgelse og fremfor alt om en *bon sens*, som altid holdt sig nær til det faktiske, Stoffet, og sjældent fortabte sig i Hypoteser. Paa engang maaske hans Styrke og hans Svaghed. Den gav hans Undersøgelse dette Præg af Sikkerhed og Nøgtethed, som altid vil være en fast Støtte for den Forsker, der samler og ordner det spredte til en Helhed; men den vidnede paa den anden Side maaske om en Mangel paa Fantasi, den Fantasi, der søger at give Undersøgelsens Skelet Virkelighedens Kød og Blod. Jeg tror, at man med Rette tør sige, at han i høj Grad har fremmet Kendskabet til vort Lands forhistoriske Mindesmærker ved sine omfattende og nøjagtige Undersøgelser og ved de klare og fyldige Fundberetninger, som foreligge fra hans Haand; at han tillige i sine Skrifter herom har vist Evne til at se sundt, klart og behersket paa de Emner fra forhistorisk Tid, han har behandlet.

Manglede han maaske Fantasi, naar han behandlede Forhistorien, kan det samme ikke med Rette siges om ham, naar vi betragte hans rige Virksomhed paa den historiske Arkæologis Omraade. Men Fantasien var dog ogsaa her tøjlet af Evnen til at fastholde det historisk eller monumentalt givne, og han søgte aldrig at tvinge Historien ind i Monumentet. Han tog Monumentet til Udgangspunkt, og i dette faste Grundlag forstod han at indarbejde det historiske Stof.

Allerede hans første litterære arkæologiske Bedrift, som han udførte i sit første Studenteraar, vidner om hans lykkelige Evne i saa Henseende. Ved Hjælp af det første Ord i Fjenneslevrunestenen, Mandsnavnet Sasur, paaviste han, at denne Sten oprindelig havde været opstillet ved Sacerbro eller Sassebro, nu Broen over Tule Aa i Slaglille Sogn. Et endnu mere betegnende Eksempel var hans Paa-

visning af, at den saakaldte „Dyvekes Ligsten“ fra Timgaard aldrig havde ligget over Dyvekes Grav, men at den i Virkeligheden var bekostet af selve Mor Sigbrit med den Bestemmelse at lægges over hendes egen Grav. Her gik han ud fra selve Monumentet, og gennem en sindrig Paavisning af dettes Karakter og Udseende, dets Inskription og Bomærket i Forening med en nøjagtig Undersøgelse af de historiske Forhold lykkedes det ham fuldtud at godtgøre sin Paastand.

Jeg skal ikke nærmere omtale hans smukke, med saa stor historisk og heraldisk Kundskab gennemførte Paavisning af, at Flaget i Maria Kirken i Lübeck hidrører fra et dansk Skib fra Erik af Pommerns Kamp med Lübeckerne i Sundet 1427, ej heller hans interessante Undersøgelse af St. Albans Relikvierne i St. Knuds Domkirke, eller hans sindrige Paavisning af, at Dragen paa Gents Beffroi ikke — som Schiern havde paastaet — stammede fra Sigurd Jorsalfarers Drageskib. Alle disse Undersøgelser vidne tilstrækkelig om, at han ikke søgte at tvinge det historiske Stof i en Prokustesseng, men at han sundt og tillige med særlig Evne til at finde Tilknytningsspunktet, forstod at bringe Historien i Samklang med Monumentet.

Ja, det var selvfølgelig paa Bunden Kærligheden til Fædrelandets Historie, som stadig førte ham ind paa Undersøgelser, hvorved Monumentet kunde bringe Historien et Skridt fremad. Denne varme Fædrelandsfølelse var en af Grundpillerne i hans videnskabelige Virksomhed. Hans Barndom faldt i en Tid, hvor Folket levede i Glæden over den lykkelig tilendebragte Treaarskrig. Fra denne Tid har han indsuget den Kærlighed til Fortiden, som kom til Orde hos alle Tidens historiske Forfattere, i Digt og Sang. Grundtvigs historiske Sange, Barfods Fortællinger, N. M. Petersens Skildringer fra Hedenold, Folkeviserne og Sagaerne bleve hans daglige Læsning, og da Ulykkesaaret

kom, drog det hen over hans barnlige Sind, efterladende et dybt vemodigt, men ej noget sønderknusende Indtryk. I Fortidens Historie og Monumenter, i Sagn og Sange søgte han Erstatning for Sorgen over det Tab, vi havde lidt. Ved dygtig Gerning at vise, at der endnu var Kræfter i det danske Folk, blev hans Ungdoms Ideal.

Overalt spore vi dette i hans historisk-arkæologiske Undersøgelser. Han fremdrager Minderne fra Danmarks rigeste og i kulturhistorisk Henseende interessanteste Periode. Knud Lavards Kapel i Haraldsted Skov udgraver han og knytter til Beskrivelsen heraf en fortrinlig Skildring af hans Helgentilbedelse; i Sorø Kirke, hvor Minderne om Hvideætten bevares, paaviser han med et hidtil ukendt Herredømme over Heraldiken, Skjoldmærkernes Betydning; han finder Kapellet paa Grate Hede, Monumentet over Margrete Sprænghest, som allerede Kornerup havde henledet Opmærksomheden paa; han eftersøger og finder de nationale Helgeners Udbredelse og Dyrkning, han paaviser Kalkmaleriers historiske Betydning og Tilknytning til historiske Begivenheder og Sagn — han søger endelig Stoffet til sin Doktordisputats i et nordisk mytologisk Emne, som senere skulde blive et Udgangspunkt for en fuldstændig ny Opfattelse af den nordiske Mytologi.

Med særlig Forkærlighed har dog vor afdøde Ven kastet sig over den danske Heraldik. Vor Literatur skylder ham her et Hovedværk, som han dog ikke naaede at faa afsluttet. Dette Værk er ligesom det centrale i hans Livsgerning. Han lægger Grunden dertil i sit 17de Aar. Jeg skal ikke komme ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt den af ham fulgte Metode i Gengivelsen af Seglene overalt har staaet sin Prøve. Men jeg skal fremhæve først og fremmest den Grundighed, hvormed Indsamlingen af Materialet er foretagen; fra alle tilgængelige Kilder har han majsommeligt og med den største Udholdenhed og Nøj-

agtighed samlet Stoffet, og faa ere de Udeladelser, der kunne behrejdes ham. Men dernæst vil jeg fremhæve, at han i Indledningen til Værket har nedlagt en Sum af sindrige Iagttagelser over Heraldikens Udviklingshistorie og derved lagt et fast Grundlag for Bestemmelsen af Seglenes Tid og Tilblivelse. Fint og interessant har han sammenstillet Symboler, Fremstillinger og Skjoldmærker, og derved givet faste Holdepunkter for dem, der studere vor Middelalders Historie. Det maa i høj Grad beklages, at han ikke naaede at fuldende sin Samling af adelige Sigiller. Han vilde utvivlsomt ogsaa her have kunnet give en udtømmende Oversigt over disse Segls Udviklingshistorie.

Men naar vi betragter Henry Petersens videnskabelige Virksomhed, staar det endnu tilbage at kaste et Blik paa den Virksomhed, han har udfoldet som Chef for Museets historiske Afdeling og som Leder af Tilsynet med de historiske Monumenter i Landet. Her havde han en stor Arv at optage efter de Mænd, som før ham havde staaet i Spidsen og ledet Udviklingen ind i den Gænge, som han skulde fortsætte. Det tør da siges, at han i denne ansvarsfulde Gerning har grebet ind med Energi og frugtbart Initiativ. Hvor store Vanskeligheder end de lokale Forhold lægge i Vejen for en tilfredsstillende Ordning og Opstilling af Genstandene i Museets historiske Afdeling, hvor meget end selve disse Genstandes ensartede Natur hindre en udtømmende og alsidig Fremstilling af Middelalderens Kulturliv paa alle Omraader, saa har dog Henry Petersen i de faa Aar, han virkede som Museumsdirektør, iværksat Forandringer, som utvivlsomt har været til Fordel for Museet. Fremfor alt skyldes det ham, at de faa spredte Levninger af middelalderlig kirkelig Bygningskunst, som Museet ejer, har fundet en systematisk Opstilling, der giver et

Billede af den historiske Udvikling indenfor den kirkelige Arkæologis Omraade.

Størst Fortjeneste har han dog haft af de historiske Mindesmærkers Bevaring ude i Landet. Ikke alene har han taget Initiativet til — og ved Regerings og Rigsdags Hjælp opnaaet — at redde fra Undergang vigtige middelalderlige Bygningsmonumenter som Raadhuset i Næstved, Byporten i Stege, Helligaandshuset i Randers, foruden talrige Borgpladser og mindre Monumenter, men han har tillige virket med den største Energi for Fredningen og Bevaringen af Runestenene, for hvilken Virksomhed han ogsaa har modtaget en varm Paaskønnelse fra den kompetenteste Autoritets Side, og paa Foranledning af ham har Ministeriet iværksat en nærmere og lettere Forbindelse end hidtil mellem Museet og de kirkelige Myndigheder, hvorved Bevarelsen af de kirkelige Mindesmærker og Inventarieggenstande er blevet fremmet i betydelig Grad.

Endelig skal det omtales, at hans Interesse for de fædrelandshistoriske Mindesmærker ikke alene omfattede det nuværende Danmark, men at han — ligeledes ved Regerings og Rigsdags Hjælp — har ladet paabegynde Undersøgelser af danske Fortidsminder i tidligere danske Landskaber, hvorved vore Samlinger ere blevne forøget med en Række af Afbildninger af hidtil lidet kendte og for vor Historie vigtige Monumenter. Naar jeg hertil føjer de store Udgravningsforetagender, som under hans og Museets Embedsmænds Ledelse ere foretagne rundt om i Landet, i Vordingborg, paa Hammershus, Taarnborg, Gurre, Vitskøl, Antvorskov og endnu flere Steder, vil det erkendes, at han i de faa Aar, det blev ham forundt at være Fører, paa sit Omraade har udrettet saare betydeligt, og at han fremfor nogen anden var den drivende Kraft, som overalt, hvor han greb ind, bragte Liv og Virksomhed. I de sidste Aar havde han med særlig Forkærlighed kastet sig

over Studiet af de endnu bevarede Levninger af Middelalderens Borge. Korsør og Nyborg Slotte lod han opmaale, og Borgruinerne rundt om i Landet var Genstand for hans særlige Opmærksomhed.

Enhver, som her er tilstede, vil have faaet et stærkt Indtryk af hans Personlighed. Hans aabne, djærve Karakter, hans vindende Optræden og den Redebonhed, hvormed han til alle, som ønskede Oplysning, øste ud af sit rige Forraadskammer, vil længe og varigt mindes — han har indskrevet sit Navn i vort Hjerte. Men for de mange, som stod ham nær i hans Livsgerning, for hvem han ikke blot var en ypperlig og bramfri Fører, en indsigtfuld og kyndig Lærer, men ogsaa en varm og deltagende Ven, for dem vil Tabet af ham være uerstatteligt.

Fortegnelse

over

Henry Petersens litterære Arbejder.

Følgende biografiske Oplysninger hid sættes. Henry Petersen, Søn af Kaptain, cand. theol. J. C. L. Petersen, Inspektør ved den østre Betsalingskole, og Hustru Augusta S. A. Reitzel, fødtes 20. Marts 1849, blev Student 1868, tog 1873 Magisterkonferents i nordisk Oldtidsvidenskab, disputerede 1877 for den filosofiske Doktorgrad, var fra 1871 knyttet til oldnordisk Museum, udnævntes 1885 til Inspektør for Mindesmærkernes Bevaring, 1892 til Direktør for Nationalmuseets anden Afdeling, 1884 optoges han til Medlem af det kgl. Danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog.

Biografier og Nekrologer over Henry Petersen: Universitetsprogram til Reformationsfesten 1877, Tale ved Henry Petersen's Jordefærd fra Frederiksberg Kirke 26. September 1896 af H. M. Fenger, 1896, Illustreret Tidende 4. Oktober 1896, Arkitekten 24. September 1896, Revue Historique, LXII. 443.

Om Fjenneslevrunestenen, m. Afb. Illustreret Tidende. Nr. 550. ¹⁰/₄ 1870.

Omkostningerne ved Niels Rosenkrandses Begravelse, 1676. Danske Samlinger. 1. Række V. 353. (1869—70).

Om Klosters Fejde med Bispen af Aarhus i Midten af det trettende Aarhundrede. Hist. Archiv (udg. af Johan Petersen og Fr. Granzow). 1870. I. 1.

Hellig Olafsmaleriet i Vallensbæk Kirke. Folkekalender for Danmark. 1871. m. 4 Ill.

Skrå for Skinderne i Kjøge. 1541. Danske Saml. 1. R. VI. 365. (1870—71).

En Altertavle i St. Peders Kirke i Næstved, m. Afb. Ill. Tid. Nr. 634. ¹⁹/₁₁ 1871.

- Mankestolefundet fra Mammen, m. Afb. Ill. Tid. Nr. 658.
⁵/₅ 1872.
- Guldkarrene fra Boslunde, m. Afb. Ill. Tid. Nr. 768.
¹⁴/₆ 1874.
- En Relikvie af Roskilde Domkirkes Skytshelgen, den hel-
lige Pave Lucius. Aarbøger for nordisk Oldkyndighed
1874. 393. Særtryk 1875.
- Om Helleristninger i Danmark. Aarbøger 1875. 402. Sær-
tryk 1876.
- Notice sur les pierres sculptées du Danemark. Mémoires de
la Société R. des Antiquaires du Nord 1872—77. 330.
Særtryk 1878.
- Om Borreby og dets Ejere. En Beretning fra det forrige
Aarhundrede. Danske Saml. 2. R. V. 68. (1876—77).
- Om Nordboernes Gudedyrkelse og Gudetro i Hedenold.
En antikvarisk Undersøgelse. Kbhvn. 1876.
- Ueber den Gottesdienst und den Götterglauben des Nordens
während der Heidenzeit. Autorisirte Uebersetzung von
Minna Riess. Gardelegen 1882.
- En Dolk fra Middelalderen, m. Afb. Ill. Td. Nr. 1001.
¹/₁₂ 1878.
- Gravstenen fra Timgaard, „Dyvekes Ligsten“ kaldet. Aar-
bøger 1879. 56. Særtryk 1879.
- Kjøbenhavns Universitets ældste Sigil, m. Afb. Ude og
Hjemme Nr. 74. ²/₃ 1879, og i Holger Rørdam: Fra
Universitetets Fortid (Kbh. 1879) S. 2—9. (Særtryk 1879.)
- Sølvskeer fra Middelalderen i Museet for de nordiske Old-
sager, m. Afb. Ude og Hjemme Nr. 95. ²⁷/₇ 1879.
- Ueber Schalensteine in Meklenburg. Jahrbücher u. Jahres-
bericht des Vereins f. meklenburgische Gesch. u.
Alterthumskunde. XLIV. 74. (Schwerin 1879.) Særtryk.
- Gudme Kirke i Fyen og dens Malerier fra 1488. Kirkehist.
Saml. 3. R. II. 577. (1877—80) med 2 Tavler. Sær-
tryk 1879.
- Om de seneste Gravfund fra Broncealderen i Danmark.
Förhandl. vid. de skand. Naturforskarnes tolfte Môte i
Stockholm 1880. (48). 586. Særtryk 1880.
- Om Dronning Margrete Sprænghests Monument i Doberan.
Aarbøger 1881. 50. Særtryk 1881.
- Om Stenalderens Gravformer i Danmark og deres ind-
byrdes Tidsforhold. Aarbøger 1881. 299. Særtryk 1882.

- Ueber die verschiedenen Formen der Steinaltergräber in Dänemark und deren Zeitverhältnisse zu einander. Uebersetzt von J. Mestorf. Archiv f. Anthropologie XV. 133. Braunschweig 1884.
- Et dansk Flag fra Unionstiden i Maria-Kirken i Lübeck. Aarbøger 1882. Særtryk 1882.
- Un pavillon Scandinave du temps de l'union des trois états septentrionaux, conservé dans l'église de la Vierge à Lübeck. Mém. 1884—89. 57. Særtryk 1885.
- Om den danske Sehested-Linies Navn og Oprindelse. Danske Magazin. 4. R. V. 217. Særtryk 1882.
- Skjoldefrisen i Sorø. Et kritisk Bidrag til dansk Heraldik. Aarbøger 1883. 1. Særtryk 1883.
- Knud Lavards Helgenbillede; Kilden og Capellet ved Haraldsted. Aarbøger 1885. 15. Særtryk 1885.
- De ældste kjøbenhavnske Lavs-Segl. Tidskr. f. Kunstindustri. 1885. 143.
- St. Albani-Kirken og St. Knuds-Kirken i Odense. Berlingske Tidende ²⁶/₂ 1886. Særtryk 1886. Jvfr. Berl. Tid. ¹¹/₃ 1886 og Fyns Stiftstid. ¹⁵/₃ 1886.
- Danske geistlige Sigiller fra Middelalderen. Kbh. 1883—86. (m. LX Tavler).
- St. Albans Relikvier i Odense. Aarbøger 1886. 369. Særtryk 1887.
- Kong Svens Grav og Kapel paa Grathe Hede. Aarbøger 1887. 78. Særtryk 1887.
- Ribe Domkirke. Berlingske Tidende ⁴/₂ 1888.
- Vognfundene i Dejbjerg Præstegaardsmose ved Ringkjøbing 1881 og 1883, med 5 Tavl. og 36 Fig. i Texten. Kbh. 1888.
- Et Billede af Hellig Knud Hertug i en jydsk Kirke. Aarbøger 1888. 98. Særtryk 1888.
- St. Kjelds Helgenskrin i Viborg Domkirke. Aarbøger 1888. 110. Særtryk 1888.
- Levninger af Domkirkeskatten i Roskilde. Aarbøger 1888. 114. Særtryk 1888.
- En Altertavle som Mindesmærke om Biskop Jens Andersen Bældenak. Aarbøger 1889. 89. Særtryk 1889.
- Dragen paa Gents Belfroi. Hist. Tidssk. 6. R. II. 111. Særtryk 1889.

- Hvor laa Kongsgaarden i Roskilde? Et antikvarisk-topografisk Bidrag til Byens Historie. Hist. Tidsskr. 6. R. II. 319. Særtr. 1890.
- Om det oprindelige Monument til Christian d. 4's Capel. Tidsskr. for Kunstindustri 1890. 96. Særtryk.
- Hypothesen om religiøse Offer- og Votivfund fra Danmarks forhistoriske Tid. Aarbøger 1890. 209. Særtryk 1890.
- Gravpladsen ved Nordrup fra den ældre Jernalder (avec un résumé français). Nord. Fortidsminder udg. af det kgl. nord. Oldskrselsk. 1. H. 1. Særtryk 1890.
- Kammerherre Sehesteds Behandling af Spørgsmaalet om „skæveggede Flintredskaber“. En Redegørelse. Aarbøger 1891. 397. Særtryk 1892.
- Mindekorset i Finderup. Berlingske Tidende ^{23/11} 1891. Særtryk (sammen med Prof. C. Nyrops Artikel om samme Emne. B. T. ^{22/11} 91.) 1891.
- Helligaandshuset i Randers, m. Afb. Ill. Tid. 34. B. 21. ^{19/2} 1893.
- Meddelelser fra Nationalmuseets anden Afdeling. Berl. Tid. 1894 (^{19/4}, ^{20/4}, ^{9/5}, ^{12/5}). Særtryk 1894.
- Bygningslevninger af Træ fra Danmarks tidlige Middelalder. Aarbøger 1894. 377. Særtryk 1895.
- Restes de constructions danoises en bois du commencement du moyen âge. (trad. par E. Beauvois) Mém. 1895. 365. Særtryk. 1896.
- Den paabegyndte Udgravning af Vitskøl Klosterkirke ved Løgstør. En foreløbig Beretning fra Nationalmuseets 2. Afdeling. Aarbøger. 1896. 65. Særtryk. 1896.
- Mindehøjen for General Olaf Rye. Vort Forsvar. Nr. 403. ^{31/5} 1896.
- Danske adelige Sigiller fra det XIII og XIV Aarhundrede, m. 51 Tavler. (Udgivelsen efter Forf.'s Død afsluttet af Thiset). 1897.
- Minder om Herluf Trolle og Birgitte Gjøe væsentlig i Herlufsholm Kirke. Udg. efter Forfatterens Død af Dr. V. Møllerup. Kbh. 1897. Med 18 Tavler.
- I Dansk Biografisk Lexikon, udg. af C. F. Bricka, har H. P. skrevet Artiklerne S. Abildgaard, V. C. Boye, H. C. C. Engelhardt, C. F. Herbst, J. Kornerup; i Salmonsens Konversationsleksikon Artiklerne Abildgård, Arkona, Danebroege, Danevirke, Engelborg. — Tillige har H. P.

medvirket ved Udgivelsen af F. Sehested: Fortidsminder og Oldsager fra Egnen om Broholm (Kbh. 1878) og især ved Udgivelsen af N. F. B. Sehested: Archæologiske Undersøgelser 1878—1881 (Kbh. 1884.) Han gav den første Tanke til det af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet 1886 udgivne Værk: Helgen-skrinene i Sankt Knuds Kirke i Odense, undersøgte 1833 og 1874, og han skrev Fortalen til Francis Beckett: Altertavler i Danmark fra den senere Mid-delalder (udg. paa Foranstaltning af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet), Kbh. 1895.

Ved Indsamlingen til Mindesmærket paa Henry Petersens Grav indkom der saa rigelige Midler, at ikke blot denne Sten kunde reises — Tegningen skyldes Professor Magnus Petersen og er hans Gave til Mindet, Stenen er udført af Hans og Jørgen Larsens Etablissement — men ogsaa, i Overensstemmelse med et fra mange Sider udtalt Ønske, en Portrætmedaillon af den afdøde skjænkes Nationalmuseet. Originalen til denne Medaillon er udført af Professor A. V. Saabye; den er bleven galvanoplastisk gjengivet af H. C. Drewsens Fabrik og indfattet i en af Arkitekt Erik Schiødte tegnet, af Chr. og Valdemar Plum udført Ibentæsramme. Endvidere er et mindre Beløb givet til Frederiksberg Kommune — der har skjænket Gravstedet indtil 1997 — til Vedligeholdelse af Stenen og Graven, og dette Mindeskrift er bleven udgivet. Regnskab er — indtil 15. Juni 1898 — fremlagt hos Forlagsboghandler O. B. Wroblewski, Nytorv 19.

Komiteen.

